

Vörösmarty, Liszt és Kodály – kapcsolatok versben és zenében

Beszámoló a Gödöllői Akadémiáról (2015. szeptember 18.)

Vörösmarty Mihály: *Liszt Ferenchez* című ódája inspirálta azt az interdiszciplináris és interartisztikus jellegű, nemzetközi részvétellel megtartott tudományos ülészakot, amelyre 2015. szeptember 18-án került sor a gödöllői Művészetek Háza Gödöllői Akadémia elnevezésű rendezvénysorozatában, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság társrendezésében. Az ülészak előadóinak névsora a szakmaiságon túl igazi pedagógiai filozófiát és koncepciózus várospolitikát (e szót a legáltalánosabb és leglényegibb értelmében véve) reprezentál, hiszen helyet kaptak soraikban gödöllői szakemberek: a Török Ignác Gimnázium és a Frédéric Chopin Zeneiskola pedagógusai, azután hazai egyetemi emberek, kutatók: a Szegedi Konzervatórium és a Kecskeméti Kodály Intézet nyugalmazott tanárai, a budapesti Liszt Kutatóközpont nyugalmazott vezetője, továbbá egy „határon túli” meghívott (a kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetemről). Olyan pedagógiai filozófia olvasható ki ebből a felsorolásból, amely az iskolában a kutató, alkotó tanáregyeniségekre épít, akik nemcsak a „tananyagra”, hanem a tudományra és a művészetre tárnak kaput diákjaik előtt. Olyan pedagógia, amely a tudományokat és művészeteket egységben látatja; olyan várospolitika, amely kapcsolatot épít iskola és helyi társadalom között és amely – a belterjesség és szellemi import szembeállítása helyett – megtalálja az útját, hogy otthoniak és közelebből-távolabbról meghívott előadók találkozása termékeny találkozás legyen.

Eckhardt Mária (Budapest) *Liszt Ferenc és a magyar irodalom* címmel megtartott előadásában a Liszt és Magyarország kapcsolatának fejlődésmenetébe ágyazva, saját (hazai és külföldi) kutatásai alapján mutathatta be, mit ismert és mi módon ismerhetett egyáltalán a német anyanyelvű és legszívesebben franciául társalgó zeneszerző a magyar irodalomból. Külön figyelmet szentelt az előadó azon Liszt-kompozícióknak, amelyekben a zeneszerző a magyar költészetre reflektált. Ez utóbbiak sorából Barta Katalin (Gödöllő) Liszt zongorás Vörösmarty-portréját mutatta be (elemzően és a teljes mű előadásával is), úgy, ahogyan az a kései *Magyar történelmi arcképek* sorozatban megfogalmazódik. – A *Liszt Ferenchez* című ódát Bárdy Tamás (Gödöllő) szavaltatában hallhatta a közönség. – Gurka-Balla Ilona (Kolozsvár) a Vörösmarty-vers *irodalomtörténeti és esztétikai értékelése* mellett, Koudela Géza és Székely Júlia munkáira támaszkodva Liszt Ferenc zeneszerzői portréját is megrajzolta.

További három előadás foglalkozott Vörösmarty költeményének Kodály-feldolgozásával. Kovács-Kristóf András (Szeged) *Miért ez a négy strófa? Kodály Zoltán verstani szempontjai* című előadásában azokat a lehetséges verstani megfontolásokat vizsgálta, amelyek alapján Kodály a Vörösmarty-költeményből kiválasztotta a megzenésítendő sorokat. A zeneszerző ezúttal talán az általa szokásosnál is mélyebben beleavatkozott a költeménybe, a sorok lejtésébe, a strófák szerkezetébe, hozzátehetjük, még érzelmi-gondolati ívébe is, csupán (mint erre az előadás címe utal) négy strófát hagyott – többé-kevésbé – érintetlenül. – Ittész Mihály (Budapest–Kecskemét) előadásában (*Versértelmezés zenével*) visszautalt Bárdy Tamás szavaltatára is, amikor a kórusmű esztétikai elemzését végezte el, szöveg és zene kapcsolódásának különböző szintjein (ritmus, dallam, harmónia, szerkezet), a sorok lejtésétől-lüktetésétől a jelentésig. – Végül az ülészakot záró előadás kitágította a horizontot: Heltai Bálint (Gödöllő) *Kodály Zoltán választásait* tárgyalva a *Liszt Ferenchez* című kórusművet Kodály Zoltán

kórusművészetének egészének összefüggésrendjébe illesztette, és elhelyezte azt a zeneszerző közéleti-politikai lírájában.

Az előadássorozatot Sipos Lajos, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság elnöke nyitotta meg, és Fábrián Bertalan, a Török Ignác Gimnázium igazgatója zárta – felvázolva azt a funkciót, amelyet a rendezvény egyfelől a Társaság, másfelől a Gimnázium életében betölt. Az ülészak moderátorának feladatát Sima Péter gimnáziumi tanár látta el.

A Gödöllői Akadémia a város társadalmának széles körét kívánja megszólítani: kezdeményezője a helyi Török Ignác Gimnázium önképzőköre volt, ma pedig már társszervezője a Gödöllői Városi Nyugdíjasok Egyesülete is. A termet megtöltő közönség soraiban a diákságtól a nyugdíjasokig minden korcsoport képviseltette magát, annak bizonyosságául, hogy a rendezvényt létrehívó szándékok valóban gyümölcsözőek.

Köteles György